

POSTANOWIENIE

Dnia 11 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z wniosku G. K.

z udziałem K. K.-S., L. K.,

D. K. i P. K.

o podział majątku wspólnego i dział spadku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 11 maja 2022 r.,

zażalenia uczestnika postępowania P. K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w T.

z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt I Ca [...],

1. uchyla zaskarżone postanowienie,

**2. orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego
pozostawia do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2021 r. Sąd Rejonowy w T. oddalił wniosek G. K. o podział majątku wspólnego oraz dział spadku po M. K. i zniesienie współwłasności w części nie objętej zawartą przez strony ugodą.

Po rozpoznaniu apelacji wnioskodawczyni G. K. i uczestniczki K. K.-S. od tego postanowienia Sąd Okręgowy w T. postanowieniem z dnia 16 grudnia 2021 r.

uchylił zaskarżone postanowienie w całości i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w T. do ponownego rozpoznania. Stwierdził, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

W zażaleniu uczestnik P. K. zarzucił naruszenie art. 386 § 4 i art. 386 § 4 w związku z art. 233 § 1 k.p.c. Wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego i przekazanie temu Sądowi do ponownego rozpoznania apelacji wnioskodawczyni.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje stronie w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przyjęty w kodeksie postępowania cywilnego model apelacji pełnej zakłada, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, opierając się na materiale zebranym w pierwszej instancji i prowadząc w razie potrzeby własne postępowanie dowodowe oraz stosuje właściwe przepisy prawa materialnego. Postępowanie apelacyjne powinno więc co do zasady zakończyć się wydaniem merytorycznego orzeczenia rozstrzygającego definitywnie spór między stronami. Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c., poza wypadkami określonymi w § 2 i 3, sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenie jest skierowane przeciwko uchyleniu wyroku lub postanowienia co do istoty sprawy i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania. Dlatego też ocenie Sądu Najwyższego podlega wyłącznie zasadność stwierdzenia przez sąd drugiej instancji istnienia powołanej podstawy orzeczenia kasatoryjnego.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że w jego ocenie Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy. W orzecnictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy sąd rozstrzygnął nie o tym, co było przedmiotem sprawy,

zaniechał w ogóle zbadania materialnej podstawy żądania, pominął całkowicie merytoryczne zarzuty zgłoszone przez stronę, rozstrzygnął o żądaniu powoda na innej podstawie faktycznej niż zgłoszona w pozwie, nie uwzględnił (nie rozważył) wszystkich zarzutów pozwanego dotyczących kwestii faktycznych, czy prawnych rzutujących na zasadność roszczenia powoda (por. postanowienia z dnia 26 listopada 2012 r., III SZ 3/12, z dnia 23 września 1998 r. II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22, z dnia 15 lipca 1998 r. II CKN 838/97, z dnia 3 lutego 1999 r., III CKN 151/98, wyroki z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003, nr 3, poz. 36, z dnia 21 października 2005 r. III CK 161/05, z dnia 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 2).

W niniejszej sprawie Sąd pierwszej instancji rozpoznał tak rozumianą istotę sporu między stronami, skoro przeprowadził postępowanie dowodowe, ustalił stan faktyczny, a także dokonał wyboru i zastosowania właściwych – w jego ocenie – norm prawa materialnego. W systemie apelacji pełnej Sąd drugiej instancji kontynuuje – w granicach zaskarżenia – merytoryczne rozpoznawanie sprawy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55). Dlatego też Sąd drugiej instancji, przyjmując, odmiennie niż Sąd pierwszej instancji, że ciągnik i pozostająca z nim w funkcjonalnym związku przyczepa jednoosiowa stanowią składnik majątku wspólnego podlegający podziałowi, powinien orzec w tym zakresie stosownie do okoliczności sprawy, w oparciu o przepisy znajdujące zastosowanie w sprawie, po uzupełnieniu w razie potrzeby dokonanych wcześniej ustaleń faktycznych.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[as]